

BENEFICIARI NAȚIONALI AI PROGRAMULUI UE ORIZONT 2020

Doctor în chimie **Lidia ROMANCIUC**
Centrul de Proiecte Internaționale al AȘM

Datorită dinamicii pozitive a participării comunității științifice în cadrul Programului Cadru 7 al Uniunii Europene, Academia de Științe a Moldovei a fost responsabilă pentru semnarea Acordului de Asociere a Republicii Moldova la noul Program-cadru de cercetare-inovare al Uniunii Europene ORIZONT 2020 (2014–2020).

Pe data de 1 iulie 2014, Republica Moldova a semnat, concomitent cu statele din Balcanii de Vest (Republica Macedonia, Muntenegru, Serbia, Albania, Bosnia și Herțegovina), Acordul de Asociere la Programul european pentru cercetare-inovare ORIZONT 2020. Din partea Republicii Moldova Acordul a fost semnat de acad. Gheorghe Duca, președintele AȘM. Realizarea statutului de țară asociată la programul respectiv este reflectată în **Planul de Acțiuni: Moldova în ORIZONT 2020 (2014–2020)**.

Republica Moldova este prima țară din cadrul Parteneriatului Estic și a doua inclusă în cadrul Politicii Europene de Vecinătate care a obținut statutul de țară asociată la Programul Cadru Șapte 7 și Programul european pentru cercetare-inovare ORIZONT 2020. În urma asocierii, Republica Moldova obține drepturi similare statelor membre ale UE de participare la programele comunitare și posibilitatea de a se integra pe deplin în Spațiul European de Cercetare.

Până în prezent au fost depuse peste 130 de propuneri de proiecte pentru apelurile anunțate în cadrul Programului Orizont pentru anii 2014–2015, 15 dintre acestea obținând aviz pozitiv. La 9 noiembrie, 2015, sub egida Academiei de Științe a Moldovei a demarat săptămâna de lansare a apelurilor Programului ORIZONT 2020 pentru anii 2016–2017 pentru publicul larg, reprezentanți ai sectorului CDI, IMM-uri și ONG-uri.

AȘM a continuat perfecționarea platformei instrumentelor funcționale pentru implementarea statutului de țară asociată, după cum urmează:

- **Suținerea, organizarea și coordonarea activității rețelei Punctelor Naționale de Contact** în conformitate cu structura aprobată de Comisia Europeană pentru Programul UE de cercetare-inovare ORIZONT 2020 (2014–2020).

- **Instruirea și participarea Reprezentanților**

Oficiali ai comunității științifice și Experților Naționali din țara noastră în 14 Comitete de Program ale Programului Orizont-2020, precum și în alte Comitete Strategice și Grupuri de Lucru pentru exercitarea atribuțiilor pe care le implică acest statut.

- **Asigurarea activității Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană (MOST)**, care este punctul de legătură directă cu Comisia Europeană și Directoratele Generale ale UE pe domenii.

- **Promovarea Programului pan-european EURAXESS**, care reprezintă un instrument de realizare a priorităților Spațiului European de Cercetare (ERA). Pentru promovarea acestui Program a fost creat portalul național EURAXESS Republica Moldova (www.euraxess.md), care mediatizează informația necesară pentru cercetătorii autohtoni și cei străini.

- **Implementarea Cartei Europene a Cercetătorului și a Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorului**, care prevăd un set de principii și condiții generale cu specificarea responsabilităților și drepturilor cercetătorilor, dar și ale angajatorilor. În prezent, trei instituții din sfera cercetării-dezvoltării au obținut Logo-ul „Excelență în Cercetare”: Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat a Moldovei, Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM, care au devenit primele instituții nu doar din Republica Moldova, ci și din și țările Parteneriatului Estic cărora Comisia Europeană le-a oferit acest logo important.

▪ **Dezvoltarea cooperării bilaterale** la nivel internațional este axată pe gestionarea programelor bilaterale de granturi, monitorizarea valorificării rezultatelor științifice obținute în colaborare cu Germania, România, Italia, Franța, STCU, Ucraina, Belarus. Actualmente sunt în derulare peste 60 de proiecte științifice bilaterale cu țările menționate mai sus.

▪ **Dezvoltarea cooperării multilaterale** este organizată prin participarea la Inițiativele de Programe Comune și instrumentele ERA-Nets și la apeluri regionale care prevăd dezvoltarea și valorificarea relațiilor instituțiilor și organizațiilor naționale cu instituțiile și organismele europene, dar și cu instituțiile similare din statele membre ale UE în domeniul tehnico-științific, identificarea și aplicarea în instituțiile naționale a bunelor practici ale acestor state în domeniul gestionării sferei de cercetare-inovare. Pentru moment, sunt în derulare următoarele programe: FP7 ERA.NET-RUS-PLUS; H2020 JPI WaterWorks-2014-2015; ERA-NET COFUND; BMBF Danube Regional Call.

▪ AȘM, cu suportul Uniunii Europene, a elaborat și anunțat trei programe noi de concurs pentru stimularea și eficientizarea participării comunității științifice din domeniul cercetării și dezvoltării, IMM-urilor, ONG-urilor și altor instituții în Programul Orizont 2020, acestea fiind:

▫ *Conectarea Centrelor de Excelență din Republica Moldova la Infrastructura Europeană de Cercetare* – susținute de câte 6 instituții de cercetare și instituții de învățământ superior în bază de concurs, care actualmente sunt în derulare.

▫ *Creșterea participării în cadrul Programului Orizont 2020 prin susținerea mobilității cercetătorilor* – au fost acordate peste 50 de granturi de mobilitate cu scopul de a participa la seminare practice de scriere a propunerilor de proiecte, la evenimente de brokeraj, întruniri preparatorii pentru crearea de noi consorții, promovarea rezultatelor științifice autohtone și dezvoltarea parteneriatelor internaționale privind participarea în cadrul apelurilor Programului H2020.

▫ *BONUS EUROPEAN pentru stimularea participării la Programul Orizont 2020* – au fost acordate peste 40 de BONUS-uri pentru echipe de cercetători din diferite institute de cercetare ale AȘM, din instituții de învățământ superior, IMM-uri și ONG-uri.

Sub egida AȘM, au fost organizate un șir de evenimente de promovare:

▫ „**Noaptea Cercetătorului**”, care a avut loc pe data de 25 septembrie 2015, cu participarea reprezentanților Guvernului Republicii Moldova, Comisiei Europene și ai Delegației Uniunii Europene în Mol-

dova, în scuarul AȘM. Acest eveniment este organizat concomitent de toate țările membre și asociate ale UE și este unul de excepție ca impact în ce privește promovarea carierei în domeniul cercetării și promovarea rezultatelor științifice în societate. Astfel, publicul vizitator poate participa direct la o multitudine de experimente, intrând în culisele laboratoarelor, poate avea o comunicare directă cu oamenii de știință, participa la diverse concursuri originale și distractive cu tematică științifică, completa chestionare.

▫ Evenimentul de promovare „**Science Slam**”, 3 ediții în 2015, care permite tinerilor cercetători să prezinte într-un mod accesibil pentru publicul larg rezultatele științifice obținute.

▫ La 5 noiembrie curent acțiunea de promovare a programului EURAXESS: „**EURAXESS Road Show**” s-a desfășurat la Chișinău. În cadrul acestui eveniment vor fi implicați tineri cercetători și studenții instituțiilor de învățământ superior.

▪ O altă activitate, care este în proces de realizare în cadrul Contractului de Grant, este elaborarea unui șir de **module de traininguri** pentru diferiți actori ai sectorului de cercetare-inovare, și anume: seminare practice de scriere a proiectelor; traininguri privind managementul administrativ și financiar al proiectelor internaționale, cu implicarea experților străini, inclusiv de la Comisia Europeană și organizarea cursurilor profesionale de limbă engleză.

Luând în considerare comunicarea SEC (COM(2012) 392 „A Reinforced ERA Partnership for Excellence and Grow”, February Competitiveness Council Conclusion on the 2014 Progress Report (2014), ERAC Opinion the ERA Roadmap 2015-2020 (20.04.2015), statele membre ale Uniunii Europene au elaborat **Foaia de parcurs pentru integrarea în Spațiul european de Cercetare** (ERA Roadmap) la nivel european și indicatorii pentru monitorizarea și evaluarea impactului pozitiv al Foi de parcurs pe durata anului 2015. Concomitent, statele membre ale UE și cele asociate la Uniunea Europeană au fost invitate să elaboreze Strategia Națională și Foi de parcurs (ERA Roadmap) până la mijlocul anului 2016. Pornind de la scopul principal – integrarea în SEC, Academia de Știință a Moldovei a revizuit toate documentele menționate elaborate la nivel național și european și a lansat proiectul Strategiei Naționale pentru integrarea în Spațiul European de Cercetare, care va prezenta o Foaie de parcurs de interes național și va contribui astfel la realizarea priorităților SEC și promovarea imaginii pozitive a științei autohtone la nivel național și european.